

Mezislovanský jazyk a jeho srozumitelnost pro členy jednotlivých slovanských národů

Autor: Roberto Lombino

Vyučující semináře: Jitka Kmentová

Školní rok: 2015/2016

Škola: Gymnázium, Praha 5, Na Zatlance 11

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia.

V Praze dne 24. února 2016

Podpis

Poděkování

Děkuji panu doc. Vojtěchu Merunkovi za pomoc a spolupráci, především při tvorbě praktické části a paní Jitce Kmentové za vedení při tvorbě práce.

Abstrakt

Práce pojednává o problematice umělých zonálních jazyků určených Slovanům. Nejprve je v práci popsán vývoj myšlenky mezislovanských jazyků, následně pak mezislovanština a novoslověnština, které se v dnešní době rozvíjejí v rámci společného projektu. Součástí práce je i dotazníkové šetření, které se zaměřuje na pasivní srozumitelnost novoslověnštiny mezi mluvčími jednotlivých živých slovanských jazyků. Tento průzkum byl proveden formou internetového dotazníku a vyplývá z něj, že novoslověnština je pro mluvčí všech živých slovanských jazyků srozumitelná na velmi dobré až výborné úrovni.

Klíčová slova:

mezislovanština, novoslověnština, umělé jazyky, zonální jazyky, slovanské jazyky, mezislovanské jazyky

Obsah

1. Úvod	6
2. Umělé jazyky na bázi slovanských jazyků obecně a jejich vývoj	7
2.1 Stručná historie mezislovanských jazyků před vznikem moderních technologií	7
2.2 Mezislovanské jazyky v éře internetu	9
3. Projekt mezislovanských jazyků a jeho části	10
3.1 Mezislovanština	12
3.2 Novoslověnština	15
3.3 Společné a rozdílné rysy obou jazyků	16
4. Praktická část	18
4.1 Hlavní teze	19
4.2 Výsledek dotazníku	19
4.3 Diskuse	20
5. Závěr	22
Seznam zdrojů	23
Přílohy	24

1. Úvod

Tato práce pojednává o problematice umělých zonálních jazyků vytvořených pro Slovany. Cílem práce je přinést důkaz úspěšnosti mezislovanského projektu, který je postavený na podobnosti živých slovanských jazyků a využívá předpokladu, že vytvořený umělý jazyk poslouží jako prostředek pro komunikaci Slovanů mezi sebou.

Na počátku teoretické části je stručně popsán vývoj myšlenky společného jazyka pro všechny Slovany od staroslověnštiny přes období velkého rozvoje této myšlenky v 19. století v rámci panslavismu až po dnešní dobu, kdy těmto projektům velice pomáhá internet a celkově moderní technologie. Dále je popsán projekt mezislovanských jazyků, jehož součástí jsou dva umělé slovanské jazyky, mezislovanština a novoslověnština. Práce zahrnuje jak popis samotného projektu a jeho cílů, tak také stručný popis obou jazyků z jazykovědného hlediska.

Praktická část pak obsahuje rozbor internetového dotazníkové šetření, které se zaměřuje na pasivní srozumitelnost novoslověnštiny mezi mluvčími jednotlivých živých slovanských jazyků. Pro tuto práci byl vybrán vzorek respondentů ve věku 15-30 let. Vycházel jsem z předpokladu, že novoslověnština bude pro všechny Slovany dobře srozumitelná.

Pro popis problematiky mezislovanských jazyků v této práci jsem se rozhodl díky svým vesměs pozitivním zkušenostem s porozuměním mezislovanským jazykům v praxi. Při tvorbě práce jsem spolupracoval především s tvůrcem novoslověnštiny panem doc. Ing. Vojtěchem Merunkou, Ph.D. Jelikož se tímto tématem zabývám již delší dobu, sám se do mezislovanského projektu aktivně zapojuji, a mám tudíž hlubší znalosti popisovaného tématu, uvádím odkazy na zdroje jen u těch informací, které nepatří k základnímu odbornému povědomí o mezislovanských jazycích.

2. Umělé jazyky na bázi slovanských jazyků obecně a jejich vývoj

Díky přirozené potřebě lidí domluvit se mezi sebou vzniklo dodnes mnoho mezinárodních umělých jazyků. Některé z nich byly vytvořeny pro celý svět (např. esperanto). Tyto jazyky bývají jednoduché na naučení, ale na druhou stranu jim může rozumět jen jeho mluvčí. Kromě toho však existují i tzv. zonální jazyky, zkonstruované speciálně pro určitou jazykovou skupinu, které jsou pro mluvčí dané jazykové skupiny srozumitelné i bez předchozího studia tohoto jazyka. Pro mluvčí dané jazykové skupiny také není těžké se jazyk naučit. I v rámci slovanské jazykové skupiny vzniklo mnoho takovýchto umělých jazyků (mezislovanských jazyků), v současnosti se nejvíce rozvíjí především tzv. mezislovanština¹.

2.1 Stručná historie mezislovanských jazyků před vznikem moderních technologií

Myšlenka společného jazyka pro všechny Slovanů má již dlouhou historii. Za první umělý jazyk vytvořený pro Slovanů je považována staroslověnština, kterou vytvořili v 9. století soluňští misionáři Cyril a Metoděj. Další zmínky najdeme v 16. století. Během národního obrození většiny slovanských národů v 19. století se zrodila myšlenka panslavismu, tedy ideje sjednocení všech Slovanů jako jednoho národa. Proto byla i myšlenka jednoho všeslovanského jazyka poměrně aktuální. Bylo vydáno několik knih o umělých slovanských jazycích, ne vždy těmito jazyky psaných, často s ukázkami textu. Jedním ze záměrů bylo využití takového umělého jazyka na všeslovanských sjezdech, ale nakonec vždy převládla němčina jako jeden z nejrozšířenějších evropských jazyků té doby a úřední jazyk mnoha Slovanů. Obecně lze říci, že hlavním centrem všech projektů byla především západní část slovanského světa s tradicí latinky a katolické víry, jelikož právě zde žila většina Slovanů pod nadvládou jiných národů, především v rámci Rakouska a později Rakouska-Uherska. Navíc Rusko podporovalo jak jiné slovanské národy mimo své hranice, tak i jejich rusofilské tendence, zatímco v samotném Rusku byla prováděna tvrdá rusifikace.

¹ Pojem mezislovanština má několik významů. Pro větší přesnost budou v dalším textu použita následující označení:

1. mezislovanština (obecně) = jakýkoli umělý zonální jazyk určený Slovanům
2. mezislovanština (projekt) = jazyky patřící do mezislovanského projektu, tedy mezislovanština a novoslověnština
3. mezislovanština (jazyk) = samotný jazyk mezislovanština

Nejdůležitější mezislovanské jazyky tohoto období jsou:

- Ruski jezik/Руски jezik (1661) – jazyk založený na ruštině a chorvatštině, jeho autorem byl chorvatský katolický kněz Jurij Križanić.
- Universalis Lingua Slavica/Vseslovanski jazyk (1826) – autorem byl Slovák Ján Herkeľ a svůj jazyk popsal ve dvou knihách: *Elementa universalis linguae Slavicae e vivis dialectis eruta at sanis logicae principiis suffulta* (Budapešť, 1826) a *Zaklady vseslovanskeho jazyka* (Víděň, 1826). Tento jazyk byl založen především na západoslovanských jazycích.
- Vsjeslovianьskyy (1861) – autorem byl Čech Václav (Vjačeslav) Bambas, jazyk je popsán v knize *Tvarosklad jazyka slovanského* (Praha, 1861).
- Uzajemni Pravopis Slavjanski/Узајемні правопис славјански (1865) – tvůrcem byl Slovinec Matija Majar Ziljski a základem tohoto projektu byl předpoklad, že díky vzájemné podobnosti je možné zapisovat jakýkoli slovanský jazyk vzájemným slovanským pravopisem tak, aby byl co nejsrozumitelnější pro jiné Slovany. Autor vydal i knihu *Uzajemni pravopis slavjanski* (Víděň, 1865).
- Dva jazyky vytvořené Čechem Ignácem Hoškem.
Snahou o vytvoření jazyka pro slovanské národy Rakouska-Uherska byl jazyk Neuslawisch (1907), který byl popsán v knize *Grammatik der Neuslawischen sprache*. Druhým jazykem byl všeslovanský jazyk (1909) popsáný v knížečce *Slovanský tlumočník*. Zatímco všechny předchozí jazyky byly spojeny i s myšlenkou panslavismu, tyto dva projekty měly již skutečně za cíl posloužit jako komunikační prostředky mezi více slovanskými národy².

V průběhu 20. století sice bylo vytvořeno několik dalších jazyků (např. mežduslavjanski jezik zkonstruovaný skupinou českých lingvistů pod vedením básníka Ladislava Podmele v letech 1954-1958), avšak celá myšlenka mezislovanského jazyka byla spíše méně známa kvůli převaze ruštiny jako dorozumívacího jazyka v zemích bývalého sovětského bloku, jehož součástí většina slovanských národů byla³.

² *Interslavic language* [online]. [cit. 2015-12-12]. Dostupné na WWW: [<http://steen.free.fr/interlavic/constructed_slavic_languages.html>](http://steen.free.fr/interlavic/constructed_slavic_languages.html)

³ *Interslavic language* [online]. [cit. 2015-12-12]. Dostupné na WWW: [<http://steen.free.fr/interlavic/constructed_slavic_languages.html>](http://steen.free.fr/interlavic/constructed_slavic_languages.html)

2.2 Mezislovanské jazyky v éře internetu

K dalšímu rozvoji mezislovanských jazyků došlo až na přelomu 20. a 21. století s nástupem moderních technologií. Jednak mezi Slovany vznikla přirozená potřeba vytvořit dorozumívací prostředek, který by jim byl bližší než angličtina nebo jiný světový jazyk, ale především internet umožnil spolupráci a rychlé sdílení informací na větší vzdálenosti. Prvním větším projektem byl jazyk slovio, později vzniklo více umělých slovanských jazyků, mezi nimi i slovianski a novoslověnština.

Prvním významnějším moderním mezislovanským jazykem byl jazyk slovio, vytvořený roku 1999 slovenským lingvistou Markem Hučkem. Tento jazyk se od většiny předchozích projektů lišil svojí menší přirozeností. Jeho slova jsou sice v základu slovanská, ovšem celá gramatika i tvorba slov je vytvořena uměle, na základě esperanta nebo angličtiny (např. množné číslo podstatných jmen končí na -s nebo -is, přídavná jména končí na -ju atd.)⁴.

Po svém vytvoření upoutal tento jazyk pozornost mnoha lidí, avšak postupem času se většině zájemců začal zdát příliš nepřirozený v porovnání s živými slovanskými jazyky. Díky tomu byl vytvořen jednak jazyk slovianski, předchůdce dnešní mezislovanštiny (jazyka), jednak slovioski, což měl být jakýsi mezistupeň mezi jazyky slovio a slovianski. Následně se pravděpodobně díky své přirozenosti začal rozvíjet slovianski a později se k němu připojila novoslověnština, která, ač vytvořena nezávisle, je mu velmi podobná.

Autoři těchto dvou jazyků se později sdružili do tzv. mezislovanské komunity a v září 2011 vydali společné memorandum, které je základní bází spolupráce a vysvětluje cíle, podstatu a poslání projektu.⁵

⁴ *Interslavic language* [online]. [cit. 2015-12-12]. Dostupné na WWW: <http://steen.free.fr/interslavic/constructed_slavic_languages.html>

⁵ *Izviestija.info* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW: <<http://izviestija.info/index.php/razlicni-informacije/142-memorandum-ix-2011>>

3. Projekt mezislovanských jazyků a jeho části

Projekt mezislovanských jazyků dnes zaštiťuje dva mezislovanské jazyky, mezislovanštinu a novoslověnštinu. Oba jazyky byly vytvořeny na základě myšlenky, že slovanské jazyky jsou si dodnes dostatečně podobné, a proto je možné vytvořit jazyk, kterým by se mezi sebou mohli domluvit příslušníci jednotlivých slovanských národů a který by jim byl zároveň dostatečně blízký. Velkou roli zde tedy hraje porozumění, protože mezislovanský jazyk nemusí ovládat oba účastníci komunikace. Jeden z nich může mluvit svým rodným slovanským jazykem, zatímco druhý používá mezislovanštinu, kterou může přizpůsobovat jak svému jazyku, tak jazyku druhé strany. Znalost mezislovanštiny také v určité míře pomáhá srozumitelnosti jiných slovanských jazyků.

Mezislovanština a novoslověnština vycházejí z následujících požadavků:

1. Jazyk by měl být srozumitelný a blízký pro mluvčí jednoho nebo více slovanských jazyků bez většího studia jazyka.
2. Pro Sloany by mělo být jednoduché naučit se tento jazyk a používat ho.
3. Svým mluvčím by měl mezislovanský jazyk pomoci v porozumění jiným slovanským jazykům.
4. Zájemcům o slovanské jazyky z neslovanského prostředí by jazyk mohl vytvořit základní povědomí o slovanských jazycích⁶.

Ačkoli vznikly oba jazyky nezávisle na sobě, byly vytvořeny na podobných principech. Základem obou jazyků jsou přirozené formy, které můžeme většinou najít v mnoha dnešních živých slovanských jazycích. Gramatika je postavena na principech přirozených pro dnešní slovanské jazyky (je flektivní – zná systém šesti nebo sedmi pádů, slovesa se časují podobně jako v dnešních slovanských jazycích). Došlo zde sice k určitým zjednodušením, např. v koncovkách, ale jen do té míry, aby byla zachována přirozenost. Slovní zásoba byla převzata ze slovanského základu. Pro zápis používá mezislovanština i novoslověnština jak latinku, tak cyrilici, aby byl každý z jazyků dostupný všem Slovanům, neboť hranice mezi těmito dvěma písmy prochází středem slovanského světa.

⁶ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW:
<<http://steen.free.fr/interslavic/introduction.html>>

Jelikož se na projektu může díky internetu podílet každý, koho myšlenka projektu zaujme, oba jazyky se stále rozvíjejí. V budoucnu navíc autoři plánují spojení do jednoho jazyka, čehož postupně dosahují, avšak zatím to není možné zcela (viz dále).

Na rozdíl od některých předchozích projektů není tento projekt spojen s žádnou politickou či jinou ideologií. Ani jeden z popisovaných jazyků projektu nebyl vytvořen jako počátek sjednocení všeho Slovanstva, pouze jako dorozumívací prostředek pro členy slovanských národů.

Cílem autorů je využití mezislovanského jazyka jako skutečného pomocného jazyka jak na neoficiální, tak i oficiální úrovni, protože žádný z živých slovanských jazyků není dostatečně srozumitelný všem Slovanům. Příkladem zde může být zboží dovážené do slovanských zemí, na němž je napsáno v několika slovanských jazycích v podstatě totéž, dále pak např. nápisy na letištích, v autobusech apod. Zde by se mohl používat mezislovanský jazyk jako dorozumívací prostředek všech slovanských jazyků.

Kroky v tomto směru podnikli především tvůrci novoslověnštiny. Díky spolupráci s Ben Gurionovou univerzitou v Be'er Sheva v Izraeli byl vytištěn leták v novoslověnštině pro slovanské turisty v hotelu Prima OASIS na břehu Mrtvého moře, který zde byl rozdáván. Jeho srozumitelnost byla velmi dobrá (tato informace však vyplývá jen ze statistiky mezi hosty hotelu, oficiálně nikde dostupná není).⁷ Kromě toho byl v létě 2012 zorganizován projekt letní školy mezislovanských jazyků, na nějž dostala Česká zemědělská univerzita v Praze grant z EU. Jednalo se o týdenní pobyt v Čechách pro studenty ze všech slovanských zemí. V jeho rámci probíhal kurz mezislovanských jazyků a programování. Zařazením mezislovanských jazyků do projektů v rámci EU by v budoucnu mohlo být docíleno i toho, že instituce EU by používaly jeden z mezislovanských jazyků jako komunikační prostředek v těch částech slovanských států EU, kde není dostatečná znalost angličtiny.⁸ V současnosti je novoslověnština spolu s češtinou a slovenštinou také jednacím jazykem spolku Slovanská unie z. s.⁹ působícího na území České republiky; ten

⁷ Slavojezyčnim turistam v Izraeli davajut mežsuslovienske infolisty. *Izviestija.info*. [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné na WWW: <<http://izviestija.info/kultura-religija-istorija/202-oasis>>

⁸ *Priglašenje na učebnij projekt letnej školy E.U. Grundtvig CZ-2011-073-001*. [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné na WWW: <<https://www.youtube.com/watch?v=Tu12z6wu2J8>>

⁹ *Slovanská unie z. s.* [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW: <<http://slovane.org/>>

spolupracuje se slovanskými organizacemi v ČR i v zahraničí na poli kulturním a společenském.

V současnosti jsou oba jazyky využívány v praxi jednak individuálně při komunikaci mluvčích s jinými Slovany, jednak na internetu v rámci sociálních sítí nebo např. v mezislovanských internetových novinách *Izviestija*.¹⁰

3.1 Mezislovanština

Základem mezislovanštiny (jazyka) byl jazyk slovianski, který vznikl v roce 2006 ve třech verzích: slovianski-P (pidžin, popř. prostý), jehož gramatika byla spíše jednoduchá, slovianski-N (naturalny, přirozený) s gramatikou bližší živým jazykům, z něhož vychází dnešní mezislovanština (jazyk) a sloviansky-S (schematický), který měl tvořit jakýsi mezistupeň mezi těmito dvěma verzemi. Základem všech těchto variant byly formy společné dodnes pro všechny živé slovanské jazyky (ať už slova nebo gramatické principy a koncovky). Dalším zdrojem pak byla praslovanština a staroslověnština, z níž tvůrci převzali některé formy a uměle je změnili tak, jak by se byly pravděpodobně vyvinuly, kdyby dnes existoval jazyk v lingvistickém středu slovanských jazyků. Slovník byl zpočátku částečně brán z jazyka slovio, postupem času byl však vytvořen samostatný, i ten byl přirozenější. Na všech těchto jazycích spolupracovali jak profesionální, tak amatérští lingvisté a zájemci z celého světa. Autorem jazyka slovianski-N je nizozemský lingvista Jan van Steenberg, dále pak tento jazyk rozvíjel amatérský lingvista ukrajinského původu žijící v USA Igor Polyakov. Protože měla tato varianta postupem času nejvíce příznivců, upustilo se od rozlišovacího písmene N a dále byl tento jazyk nazýván již jen jako slovianski. Souhrnný název mezislovanština pro slovianski a novoslověnštinu byl zvolen v letech 2010-2011, kdy se jazyk slovianski dostal do mezislovanského projektu. Tehdy měl tento pojem předvídat sjednocení v blízké budoucnosti a název jazyka vzniklého po tomto sjednocení, ale pro samotný jazyk slovianski se tento pojem začal používat až v nedávné minulosti, kdy byla změněna některá pravidla na základě rozhodnutí jak tvůrců (především Jana van Steenberga), tak i zájemců, kteří se na tvorbě jazyka podílejí přes internet¹¹.

¹⁰ Slavojezyčnim turistam v Izraeli davajut mežuslovienske infolisty. *Izviestija.info*. [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné na WWW: <<http://izviestija.info/kultura-religija-istorija/202-oasis>>

¹¹ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW: <<http://steen.free.fr/interslavic/history.html>>

V současnosti je mezislovanština (jazyk) popsána na internetové stránce, kterou spravuje Jan van Steenberg. Jak je zde uvedeno, mezislovanština není zcela samostatným jazykem. Spíše jde o skupinu pravidel, která mají pomoci případným zájemcům v komunikaci s jinými Slovany. Proto je zde popsáno např. jak ohýbat slova nebo jakým formulacím se vyhýbat tak, aby dosáhl jazyk mluvčího co nejlepší srozumitelnosti pro ostatní Slované. Navíc zde najdeme i část věnovanou tzv. flavorizaci, což znamená přizpůsobování jazyka tak, aby byl srozumitelnější jen pro určitou skupinu Slovanů ať už z hlediska gramatiky nebo slovní zásoby. Z tohoto důvodu obsahuje mezislovanština (jazyk) mnoho alternativ jednoho pravidla.¹²

Jak již bylo uvedeno, používá mezislovanština (jazyk) pro zápis jak latinku, tak cyrilici. Latinská abeceda mezislovanštiny vypadá následovně:

A Å B C Č Ć D Ğ Đ/DŽ E Ė Ę F G H I J K L M N Ń/Ň O Ò P R Ŗ S Š Ś T Ţ U Ů V W X
Y Z Ž Ż

Písmeno Y a všechny znaky s diakritikou kromě Č, Š a Ž jsou především součástí univerzálnosti jazyka tak, aby si v něm každý Slovan našel něco ze svého jazyka a aby bylo případně možné zaměnit dané písmeno za jiné v rámci flavorizace. Takto je např. možné zaměnit písmeno Å ve slovech jako kráva (kráva) na prosté A (krava), je-li text směřován spíše k Čechům, Slovákům a jižním Slovanům, nebo na O (krova) při zaměření na Lužické Srby, Poláky a východní Slované.

Kromě této plné abecedy existují i dvě jednodušší formy. První z nich obsahuje z diakritických znaků jen písmena s háčkem, druhá pak pouze Č, Š a Ž, v druhé navíc chybí Y. Kromě těchto dvou variant existuje další, rozšířenější verze pravopisu pod názvem naučny međuslovjanski, což má sloužit spíše jako určitá forma „zdrojového kódu“ pro převod textu ještě blíže národním jazykům.¹³

Mezislovanská cyrilice pak vypadá takto:

A B B Г Д E Ж З И J K Л M H O П P C T У Ф X Ц Ч Ш (Ы) Ъ

¹² *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW: <[Interslavic – Design criteria](#)>

¹³ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW: <<http://steen.free.fr/interslavic/orthography.html>>

Jak je možné vyvodit již z menšího počtu písmen, je mezislovanská cyrilice mnohem jednodušší a jednodušší, jelikož ekvivalenty některých písmen z latinky s diakritikou sice najdeme i v cyrilici, avšak většina z nich není intuitivně čitelná pro Slované ze zemí, jejichž jazyky používají cyrilici, protože v dnešní době většinou nejsou v žádném živém jazyce používány. Jediným možným rozšířením zde může být písmeno Ъ, proto je v závorce. Toto písmeno přečtou bez dalších znalostí východní Slované, jižní nikoli.¹⁴

Stejně jako pravopis, má i gramatika mezislovanštiny dvě varianty. Jednodušší má název slovianto a jde o podobu jazyka určenou mluvčím neslovanských jazyků, ale také Makedoncům a Bulharům, jejichž jazyky ztratily většinu pádů. V této variantě chybí pádový systém a časování sloves je velmi zjednodušeno. Proto je i větná skladba méně volná. Naproti tomu druhá, plná varianta gramatiky je flektivní stejně jako většina slovanských jazyků. Má 6 pádů s možností používání vokativu jako doplňkového sedmého. Slovesa mohou být v minulém, přítomném a budoucím čase, znají vid dokonavý a nedokonavý, rod činný a trpný, podobně jako je tomu ve většině slovanských jazyků. Jako volitelné rozšíření obsahuje tato gramatika za účelem určité jazykové bohatosti i prostý minulý čas, který je odvozen z gramatiky staroslověnštiny, současných jihoslovanských jazyků a hornolužické srbštiny. Díky výše popsanému flektivnímu charakteru je větná skladba při použití této varianty gramatiky mnohem volnější, podobně jako ve většině dnešních živých slovanských jazyků.¹⁵

Slovní zásoba vychází ze všeobecného slovanského základu. Vyskytne-li se problém slova, které se mezi jednotlivými slovanskými jazyky liší, je použit systém hlasování, kde má každý jazyk počet hlasů odpovídající počtu jeho mluvčích. Tento systém hlasování byl částečně uplatněn i u gramatiky, ovšem v některých případech nebylo možné dát přednost jen jedné formě kvůli možnosti nesprávného porozumění (např. ja dělaju/ja dělám). Moderní slova jsou buď přejímána v mezinárodní podobě, nebo je převzat ekvivalent z jednoho slovanského jazyka, pokud je jeho význam nesporně jasný. Vzhledem k velké flexibilitě pravidel mezislovanštiny (jazyka) má mnoho slov více alternativ.

¹⁴ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW:

<<http://steen.free.fr/interslavic/orthography.html>>

¹⁵ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW:

<<http://steen.free.fr/interslavic/grammar.html>>

Učebnice novoslověnského jazyka [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW:

<<http://www.neoslavonic.org/>>

3.2 Novoslověnština

Novoslověnština vznikla v roce 2010 jako studie, jak by mohla vypadat staroslověnština a církevní slovanština, kdyby prošla podobným vývojem jako dnešní živé slovanské jazyky. Jejím tvůrcem je doc. Ing. Vojtěch Merunka, Ph.D., působící na České zemědělské univerzitě v Praze. Jak již vyplývá z předchozího textu, základem novoslověnštiny je především staroslověnština.

I novoslověnština je psána latinkou a cyrilicí. V latinské abecedě jsou kromě základních písmen latinky zahrnuta písmena Č, Š, Ž a Ě. Cyrilická abeceda vypadá takto:

А Б В Г Д Е Ж З И Й І (Ј) К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Ъ Ю Ѳ

Jak je vidět, zahrnuje novoslověnská cyrilice i několik archaických písmen, dnes již nepoužívaných. Písmeno Ъ (jať) je ekvivalentem Ě z latinky. Písmena І a Й označují hlásku J s tím, že І se píše před samohláskou, Й před souhláskou a na konci slabiky. Pro jednoduchost je možné hlásku J označovat i v cyrilici písmenem Ј, používaným jinak v srbštině a makedonštině. Písmeno Ѳ (fita, theta) označuje hlásku zapisovanou v latince jako th ve slovech a jménech řeckého původu, např. МеѲодий (Methodij).

Gramatika novoslověnštiny je založena na velmi podobných principech jako gramatika mezislovanštiny. Jelikož je zde však dodnes brán ohled na staroslověnštinu jako zdroj, byly v novoslověnštině zachovány některé gramatické kategorie, které ve většině dnešních živých slovanských jazyků již nenajdeme (např. u sloves několik minulých a budoucích časů, u skloňování kromě jednotného a množného také dvojné číslo atd.). Jejich používání není povinné, ale příslušné tvary pro ně v jazyce existují. Jde o památku po staroslověnštině a stejně jako v případě mezislovanštiny mohou být použity pro větší jazykovou bohatost. Na druhou stranu byl systém skloňování zjednodušen trochu více než v mezislovanštině, což má dosáhnout větší logiky pravidel, která si případný zájemce tím pádem lépe zapamatuje.

Slovní zásoba je z velké části společná s mezislovanštinou kromě některých slov přejatých ze staroslověnštiny (např. pojmy z oblasti církve).

Na rozdíl od mezislovanštiny (jazyka) má novoslověnština pevnější a ucelenější systém pravidel, zejména v pravopisu a gramatice.

Jazyk je popsán jednak na internetové stránce, jednak v učebnici psané anglicky pod názvem *Neoslavonic zonal constructed language*, jejímž autorem je doc. Ing. Vojtěch Merunka, Ph.D.¹⁶

3.3 Společné a rozdílné rysy obou jazyků

Oba jazyky sdílejí na internetu společný slovník¹⁷ a jsou velmi podobné už díky samotné myšlence vytvořit jazyk, který by ležel v lingvistickém středu mezi západoslovanskými, východoslovanskými a jihoslovanskými jazyky. Z důvodu částečně jiných zdrojů však dodnes existují určité rozdíly. Nejvýraznějším rozdílem na první pohled je zápis – mezislovanština (jazyk) používá v latině více diakritických znamének než novoslověnština, cyrilice je jednodušší, naproti tomu novoslověnština používá jednodušší latinku, novoslověnská cyrilice obsahuje několik dnes již nepoužívaných staroslověnských písmen.

Dalším zásadnějším rozdílem je větší flexibilita mezislovanštiny (jazyka) oproti pevněji daným pravidlům v novoslověnštině.

Pro přehlednost uvádím tabulku s popisem několika z rozdílných forem v obou jazycích (viz příloha č. 1), určité rozdíly je možné vypořádat i v krátké ukázce textu (viz příloha č. 2).

Na základě svých zkušeností a pozorování vývoje obou jazyků v několika posledních letech vyslovuji následující názor. Vzhledem k menší pevnosti pravidel může být systém mezislovanštiny (jazyka) srozumitelnější pro někoho, kdo již má o slovanských jazycích určité povědomí, zatímco novoslověnštinu je možné brát jako jazyk, který se může naučit jakýkoli Slovan bez větších problémů a nejasností. Zamýšlené sjednocení mezislovanštiny (jazyka) a novoslověnštiny je částečně zpomalováno z několika důvodů. Prvním z nich je právě velká flexibilita mezislovanštiny (jazyka) a větší prostor pro zájemce, kteří si sami vytvářejí určité podoby mezislovanského jazyka obecně, založené více méně na jednom nebo obou jazycích, ovšem přizpůsobené tomu, co se každému z nich

¹⁶ *Slovanská unie* z. s. [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW:

<<http://slovane.org/index.php/projekty/9-novoslovenstina>>

MERUNKA, Vojtěch. *Neoslavonic zonal constructed language*. České Budějovice: Nová forma, 2012. ISBN 978-80-7453-291-7.

¹⁷ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-01-25]. Dostupné na WWW:

<http://steen.free.fr/interslavic/dynamic_dictionary.html>

„nejvíce líbí“. Druhým důvodem je nedostatek času u hlavních tvůrců obou jazyků, Jana van Steenbergena a Vojtěcha Merunky, který způsobuje, že každá strana má občas přístup ke starším informacím o druhé straně.

Nehledě na to však proces sjednocení pomalu probíhá, díky čemuž jsou si dnešní verze obou jazyků již o dost bližší než např. po vzniku novoslověnštiny.

4. Praktická část

Cílem praktické části práce je ověření srozumitelnosti jednoho z mezislovanských jazyků, konkrétně novoslověnštiny pro členy jednotlivých slovanských národů. K tomu posloužil internetový dotazník, jehož text je umístěn v příloze č. 3. Anketa probíhala na internetu¹⁸, byla psána v novoslověnštině a mohl ji vyplnit kdokoli. V této práci však budou použity výsledky respondentů ve věku 15-30 let, pro něž je jakýkoli slovanský jazyk rodný. Dotazník byl vytvořen za účelem všeobecného výzkumu, nejen pro účely této práce, a to autorem novoslověnštiny panem doc. Ing. Vojtěchem Merunkou, Ph.D. Dotazník byl umístěn na webových stránkách Slovanské unie z. s.¹⁹ a na sociálních sítích Facebook a VKontakte. Cílová skupina 15-30 let byla zvolena především za účelem zvýšení věrohodnosti výsledků, ačkoli nebylo možné vyhnout se jistému zobecnění. Dále byl brán v úvahu předpoklad, že větší část respondentů ze zemí, jejichž jazyk je vzdálenější ruštině, se již nesetkala s povinnou výukou ruského jazyka, což by mohlo na jednu stranu zlepšit srozumitelnost, ale na druhou stranu částečně zkreslit koncový výsledek, neboť v porozumění jakémukoli mezislovanskému jazyku postavenému na principech podobných novoslověnštině hraje velkou roli i intuice a obecné povědomí o slovanských jazycích.

Výsledky pro výše zmíněnou cílovou skupinu byly z databáze všeobecných výsledků odděleny programem, který byl pro samotnou anketu vytvořen v rámci internetové stránky s dotazníkem²⁰. Respondentů, kteří označili jakýkoli slovanský jazyk jako rodný, bylo 804 (všech odpovědí v cílové skupině bylo 825, ale 21 respondentů neoznačilo žádný slovanský jazyk jako rodný). Mezi respondenty bylo značně více mužů než žen (663 mužů, 141 žen), také zastoupení jednotlivých stupňů vzdělání bylo nerovnoměrné.

Na začátku dotazníku měl respondent uvést svůj věk, pohlaví a vzdělání kvůli přehlednějšímu rozřazování výsledků. Dalším bodem bylo označení, do jaké míry rozumí dotazovaný jednotlivým slovanským jazykům, aby bylo zřejmé již před vyplněním otázek týkajících se novoslověnštiny, v jakém kontaktu je daný respondent s jinými slovanskými jazyky obecně.

¹⁸ *Slovanská unie z. s.* [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW:

<<http://slovane.org/index.php/projekty/166-nstest>>

¹⁹ Anketa – Razumivost novoslověnskogo jezika. *Slovanská unie z. s.* [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné na WWW: <<http://www.slovane.org/index.php/projekty/166-nstest>>

²⁰ *Slovanská unie z. s.* [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.slovane.org/index.php/projekty>>

4.1 Hlavní teze

Vycházím z předpokladu, že novoslověnština jako jeden z mezislovanských jazyků je aspoň do určité míry srozumitelná pro všechny Slovany. K ověření této hypotézy bylo do dotazníku zařazeno několik novoslověnských textů. Otázky, které se k nim váží, zkoumají vnímání novoslověnštiny z různých hledisek. Zjišťují, zda je jazyk srozumitelný, zda působí přirozeně a zda je respondentovi esteticky blízký. Pro zachycení těchto aspektů vnímání jazyka jsou použity různé texty, a to:

1. Text o pivu, který zkoumá srozumitelnost jazyka. V textu je vynecháno několik slov. Na každém prázdném místě je možnost výběru ze všech vynechaných slov. Tím je možné zjistit, jak dobře respondent pochopil kontext a jak dobře rozumí jazyku.
2. Text výše zmíněného letáku z hotelu Prima Oasis, který zjišťuje, do jaké míry je jazyk respondentovi blízký. Zde bylo možné u každé věty označit, jak blízce na čtenáře text působí ve srovnání s jeho rodným jazykem.
3. Text „Naše sělo“ (Naše vesnice) jako ukázka beletrie, který byl používán již dříve pro překlad mezi jednotlivými mezislovanskými jazyky. Pomocí tohoto textu bylo zjišťováno, jak na čtenáře jazyk působí z estetického hlediska, u každé věty bylo možné označit, jak se věta respondentovi líbí.
4. V poslední části dotazníku měl dotazovaný zaškrtnout, jaký pravopis by upřednostňoval (zde bylo možné zaškrtnout i více možností). Tato část zde byla zařazena kvůli několika variantám pravopisu mezislovanštiny jako druhého, příbuzného jazyka, aby bylo ověřeno, jaké jsou preference respondentů. Na tuto část však není v rozboru výsledků brán ohled, protože nesměřovala přímo k cíli této práce.

Srozumitelnost i celkové výsledky dotazníku byly programem počítány v poměru k počtu mluvčích každého slovanského jazyka, tzn. mluvčí každého jazyka reprezentovali počet jeho mluvčích nezávisle na tom, kolik z nich anketu vyplnilo.

Text dotazníku je uveden v příloze č. 3.

4.2 Výsledek dotazníku

Samotné výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v příloze č. 4, a to v novoslověnštině. I když byla anketa zobrazována i na sociálních sítích Facebook a VKontakte pomocí reklamní kampaně, nebylo možné zajistit rovnoměrnost výsledků.

U každé části textu vyjadřuje údaj v procentech průměrnou odpověď. Z toho vyplývá, že celková srozumitelnost textu o pivu (82 %) znamená průměrný počet správně doplněných slov, což je 5,74 ze 7. Tento výsledek můžeme považovat za velmi dobrý. Naproti tomu míra subjektivní srozumitelnosti textu hotelového letáku v průměru 70 % může vypovídat o velmi dobrém až dobrém výsledku. Průměrná hodnota subjektivního vnímání textu o vesnici 60 % pak znamená neutrální až mírně pozitivní průměrný dojem.

Co se týče rozdílů mezi jednotlivými kategoriemi, subjektivní vnímání textu například není závislé na vzdělání, zatímco srozumitelnost se vzděláním roste (63 % u respondentů se základním vzděláním, 88 % u respondentů s dokončeným vysokoškolským vzděláním, u ostatních stupňů vzdělání hodnoty kolem 75 %).

Z jednotlivých národů je srozumitelnost nejvyšší u Bělorusů (100 %), tento výsledek však nemůže být příliš vypovídající, protože ze všech respondentů byli Bělorusové jen dva. Druhá nejvyšší hodnota srozumitelnosti je 93 % u Čechů, což by mohlo být opět odůvodněno pozicí češtiny v rámci slovanských jazyků, ale také tím, že text o pivu byl psán Čechem.

Subjektivní srozumitelnost se pohybovala mezi normálním a spíše pozitivním vnímáním. Nejnižší hodnotu zde vidíme u Čechů (51 %, což je spíše neutrální vnímání), nejvyšší pak u Ukrajinců (71 %, tedy spíše pozitivní subjektivní dojem).

4.3 Diskuse

Z výsledků ankety vyvozují, že novoslověnština jako umělý jazyk určený Slovanům je mluvčím slovanských jazyků srozumitelná ve velké míře, což může být jednak uspokojením pro tvůrce, jednak potvrzením, že jazyk splňuje svůj účel. Jak bylo uvedeno již výše, vychází jedna z nejvyšších hodnot srozumitelnosti novoslověnštiny u Čechů, velmi podobná hodnota je i u Slováků. Z toho by bylo možné vyvodit, že novoslověnština je češtině a slovenštině nejbližší, ale je třeba brát v úvahu, že autorem textu o pivu byl Čech. Nijak to však nesnižuje míru srozumitelnosti jednak vzhledem k velmi dobré obecné hodnotě srozumitelnosti, jednak proto, že jakýkoli mezislovanský jazyk nemůže vypadat stejně, používá-li jej např. Čech, Rus a Chorvat. Ač jsou si slovanské jazyky dodnes relativně podobné, má každý z nich mnoho specifických rysů. V případě novoslověnštiny nebo jakéhokoli jiného podobného mezislovanského jazyka je velmi důležitá větná skladba, částečně gramatika a ustálené výrazy a vazby v každém

z živých jazyků. Tyto faktory nejčastěji neovlivňují srozumitelnost ve větší míře, ale mohou mluvčím slovanských jazyků vzdálenějším od jazyka autora textu připadat cizí nebo nepřirozené. Těmto vlivům živých jazyků se není možné vyhnout ani v případě novoslověnštiny, i když její pravidla jsou jednodušší než pravidla mezislovanštiny. Zde je opět důležité zdůraznit nemalou roli intuice v rámci porozumění mezislovanským jazykům.

Navzdory výše uvedeným skutečnostem je však možné s jistotou říci, že novoslověnština může být velmi dobrým komunikačním prostředkem v rámci cestovního ruchu, označování zboží apod., stejně jako nástroj komunikace mezi příslušníky jednotlivých slovanských národů, protože žádná z průměrných hodnot porozumění textu v rámci jednotlivých národů neklesá pod 75 %; z toho vyplývá, že ve většině případů bude dosaženo velmi dobrého až bezproblémového porozumění.

5. Závěr

Cílem této práce bylo podat základní informace o mezislovanských jazycích. V teoretické části práce byl stručně popsán vývoj myšlenky jednotného mezislovanského jazyka. Následovalo pojednání o projektu mezislovanských jazyků, jehož součástí jsou dva umělé zonální slovanské jazyky, mezislovanština a novoslověnština.

Cílem praktické části bylo zjištění pasivní srozumitelnosti novoslověnštiny jako jednoho z umělých zonálních slovanských jazyků mezi příslušníky slovanských národů ve věku 15-30 let. Vycházel jsem z předpokladu, že jazyk bude poměrně srozumitelný, což se potvrdilo – průměrná hodnota porozumění se pohybuje kolem 80 %. Tento výsledek může být potvrzením, že novoslověnština jako umělý zonální slovanský jazyk postavený na přirozených principech splňuje svůj účel. Tím pádem je možné říci totéž i o mezislovanštině jako druhém jazyce v rámci projektu mezislovanských jazyků, která je novoslověnštině nejen v základu velmi podobná.

Věřím, že tato práce bude jednak další motivací pro tvůrce, jednak nasměruje případné zájemce o spolupráci, a také poslouží v budoucnu jako důkaz smysluplnosti projektu mezislovanských jazyků. Jedním z cílů tvůrců obou jazyků v projektu je praktické využití jednoho z jazyků ať už v oblasti cestovního ruchu nebo mezinárodních kontaktů na soukromé i oficiální úrovni.

Seznam zdrojů

1. MERUNKA, Vojtěch. *Neoslavonic zonal constructed language*. České Budějovice: Nová forma, 2012. ISBN 978-80-7453-291-7.
2. Anketa – Razumivost novoslověnskogo jazyka. *Slovanská unie* z. s. [online]. [cit. 2016-02-17]. Dostupné na WWW: <<http://www.slovane.org/index.php/projekty/166-nstest>>
3. *Interslavic language* [online]. [cit. 2015-12-12]. Dostupné na WWW: <<http://steen.free.fr/interslavic>>
4. *Priglašenje na učebnij projekt letnej školy E.U. Grundtvig CZ-2011-073-001*. [online]. [cit. 2016-01-15]. Dostupné na WWW: <<https://www.youtube.com/watch?v=Tu12z6wu2J8>>
5. Slavojezyčnim turistam v Izraeli davajut međžuslovienske infolisty. *Izviestija.info*. [online]. [cit. 2015-11-10]. Dostupné na WWW: <<http://izviestija.info/kultura-religija-istorija/202-oasis>>
6. *Slovanská unie* z. s. [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW: <<http://slovane.org/>>
7. *Učebnice novoslověnského jazyka* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.neoslavonic.org/>>

Přílohy

Příloha č. 1 – Příklady pravopisných a tvaroslovných rozdílů mezi mezislovanštinou a novoslověnštinou²¹

Gramatické pravidlo	Mezislovansky	Novoslověnsky	Význam slova česky
Novoslověnština zná slabikotvorné R i L stejně jako čeština a slovenština (v cyrilici označováno tvrdým znakem Ъ), mezislovanština jen slabikotvorné R stejně jako většina jihoslovanských jazyků. Čárka nad R v mezislovanštině označuje původní měkkost. (srov. rus. Твёрдый/tvjordyj).	Trg/трг, tvrdy/тврды, pòlny/полны	Trg/търг, tvrđy/твѣрды, plny/пѣлны	Trh, tvrdý, plný
V novoslověnštině podávají písmena I a Y kvůli jednoduchosti a logice gramatickou informaci bez vlivu na výslovnost.	Dobry/добры, dobre/добре, svěži/свежи, svěže/свеже	Dobry/добры, dobri/добри, svěžy/свѣжы, svěži/свѣжи	Dobrý, svěží (jednotné, množné číslo)
V mezislovanštině nemůže po K, G, H následovat Y, což je odraz vývoje lužické srbštiny, polštiny a východoslovanských jazyků.	Kisly/Кислы	Kysly/кыслы	Kyselý

²¹ Tabulku vytvořil autor práce.

Novoslověnština zde bere jako základ staroslověnštinu.			
V mezislovanštině vidíme změnu souhlásek, která se zachovala i ve většině živých slovanských jazyků. Novoslověnština ji kvůli jednoduchosti a logice vypustila.	Platiti/платити, plaćenje/плачење, potvrditi/потврдити, potvrdženje/потврђење	Platiti/платити, platjenije/платьеније, potvrditi/потвърдити, potvrdjenije/потвърждение	Platit, placení, potvrdit, potvrzení
Mezislovanština zachovává měkkost souhlásek na konci slabik, novoslověnština jen tehdy, pokud by jinak mohlo nastat nedorozumění kvůli podobnosti s jiným slovem. V novoslověnštině se případná měkkost projevuje až při ohýbání daného slova.	Dneš/днесъ, kost'/кость, lékař/лекаръ, med/мед, měď'/медь	Dnes/днес, kost/кост, lékař/лѣкар, med/мед, měďj/мѣдь	Dnes, kost, lékař, med, měď
V mezislovanštině mají přídavná jména středního rodu v 1. pádě jednotného čísla po tvrdé souhlásce koncovku -o, po měkké -e, v novoslověnštině vždy -e.	Malo sělo/мало село, svěže pivo/свеже пиво	Male sělo/мале сѣло, svěže pivo/свѣже пиво	Malá vesnice, čerstvé pivo
V mezislovanštině má předložka a	odgovor/одговор	otgovor/отговор	odpověď

předpona od- formu od- stejně jako ve většině dnešních slovanských jazyků, v novoslověnině ot- jako památka po staroslověnině.			
---	--	--	--

Příloha č. 2 – Krátký text v mezislovanštině a novoslověnštině (úryvek ze Všeobecné deklarace lidských práv)

Mezislovansky (latinka):

Vsi ljudi roděť seř svobodni i řavni v dostojnosti i pravah. Oni sųť obdarjeni řazumom i svěšťjř i imajųť postupati jedin k drugomu v duhu bratstva.²²

Mezislovansky (cyrilice):

Вси лъуди родет сеř свободни и равни в достојности и правах. Они сųť обдаръени разумом и свестју и имајųť поступати једин к другому в духу братства.²³

Novoslověnsky (latinka):

Vsi ljudi rodјut seř svobodni i rovni v svojem dostojenstviju i pravah. Oni sut obdareni razumom i sověšťju i trěba jest јim postupati drug s drugom v duhu bratstva.²⁴

Novoslověnsky (cyrilice):

Вси люди родјут сеř свободни и ровни в својем достојенствию и правах. Они сųť обдарени разумом и совěšťю и трěба јест им поступати друг с другом в духу братства.²⁵

²² *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW:
<<http://steen.free.fr/interslavic/declaration.html>>

²³ *Interslavic language* [online]. [cit. 2016-02-12]. Dostupné na WWW:
<<http://steen.free.fr/interslavic/declaration.html>>

²⁴ MERUNKA, Vojtěch. *Neoslavonic zonal constructed language*. České Budějovice: Nová forma, 2012. s. 39. ISBN 978-80-7453-291-7

²⁵ Přepis do cyrilice autor práce.

Příloha č. 3 – Dotazník použitý v praktické části²⁶

TEST NOVOSLOVĚNSKOGO JEZYKA

Koliko lět jeste
stary/stara?

Kto jeste?

☐ muž ☐ žena

Vaše obrazovanie
(škola)?

- ☐ osnovna škola
☐ student srédnoj školy
☐ absolvent srédnoj školy (s zakončenoju maturitoju)
☐ student univerzity
☐ absolvent univerzity (s zakončenim diplomom)

KAKO ZNAJETE SLOVĚNSKE JEZYKY?

(iz školy, iz televizije i filmov, iz kontakta s ljudimi, iz knig i žurnalov, ...)

русский язык (RUS)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
беларускую мову (BY)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
українську мову (UA)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
русинський (UA,SK,PL,SRB)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
język polski (PL)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
lužickoserbski/serbsce (D)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
český jazyk (CZ)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
slovenčinu (SK)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
slovenščino (SLO)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
hrvatski jezik (HR)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
bosanski jezik (BIH)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
српски језик (SRB)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
crnogorski jezik (MNE)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
македонски јазик (MK)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju
български език (BG)	☐ moj rodny jazyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

²⁶ Slovanská unie z. s. [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW:
<<http://slovane.org/index.php/projekty/166-nstest>>

RAZUMĚJETE LI TEXTU?

Dragi gosti! Do hotela se možete priglasiti ot 15:00.

Драги гости! До хотела се можете пригласити от 15:00.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Iz hotela jest třeba se otglasiti do 11:00.

Из хотела гест трѣба се отгласити до 11:00.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Jutrenica: 07:00 – 10:30. Večerja: 18:00 – 20:30.

Ютреница: 07:00 – 10:30. Вечерја: 18:00 – 20:30.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Lobby-Bar jest otvorený vsekaky den ot 11:00 do 22:30.

Лобы-Бар гест отворены всекакы ден от 11:00 до 22:30.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Lobby-Bar Vam vsej den předlagaje male jadenija.

Лобы-Бар Вам всей ден прѣдлагаете мале яденита.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Večerom Vas priglašajemo na veseljenje s živoju muzikoju.

Вечером Вас приглашаем на веселение с живою музикою.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Bezplatny vstup na otkryty hotelovy bazen jest ot 8:00 do 18:00.

Безплатны вступ на откриты хотеловы базен гест от 8:00 до 18:00.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Hotelova plaž jest otvorena ot 7:30 do 18:00.

Хотелова плаж гест отворена от 7:30 до 18:00.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Na plaž ide hotelovy transport vsekakih 15 minut ot centralnogo vhoda.

На плаж иде хотеловы транспорт всекаких 15 минут от центрального входа.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

Personal našego hotela prilagaje vse svoje usilije za Vaš prvoklasny otdyh i plne lěčenie.

Персонал нашего отеля прилагает все свое усилие за Ваш първокласны отдых и пълне лѣчение.

☐ kako moj rodny jezyk ☐ bez problemov ☐ dobro ☐ slabo ☐ ne razuměju

DOPIŠITE TEXT!

Pivo jest jedin iz najstarějših alkoholičnich napitkov pijemih v _____.

Пиво гест един из найстарѣйших алкоголичних напитков пиемih в _____.

???

???

napitok - напиток

narody - народы

plnjene - пълнение

pšenicu - пшеницу

slovo - слово

světu - světu

zrno - зърно

_____ske _____,

_____ke _____,

_____enějšy i najobyčajny _____.

_____енѣйшы и найобычайны _____.

Pivo jest staroslověnske _____,

Пиво јест старословѣнске _____,

???

iže značilo najrazširenější i najobyčejny _____.

иже значило најразширенѣйшы и најобычайны _____.

???

Uže stari _____ Sumerijani, Egyptijani i Kelti sut znali pivovarenije.

Уже стари _____ Сумеритани, Египтитани и Келти сут знали пивовареніе.

???

Najznanější _____, iz ktorogo jest pivo varene, jest jačmen,

Најзнанѣйше _____, из которо јест пиво варене, јест јачмен,

???

no takože jest možno upotřebiti _____, kukuricu i rižu.

но такоже јест можно употрѣбити _____, кукурицу и рижу.

???

V prošlosti je bylo pivo iz pivovarov do gostinic voženo v drvenih bočkah, no dnes jest pivo _____ do modernih aluminijovih barelov.

В прошлости је было пиво из пивоваров до гостиниц вожено в дрвених бочках, но днес јест пиво _____ до модерних алуминијових барелов.

???

ČTO MYSLITE O ESTETIČNOSTI TUTOGO TEXTA?

Iz svih možnih idealnih měst, v ktorih žijut ljudi, najbolše ljubju male sělo, daleko ot šumnogo grada, s jego maloju obćinoju.

Из свих можних идеалних мѣст, в которих жиют люди, најбоље люблю мале сѣло, далеко от шумногo града, с јего малою обчиною.

☐ mnogo ljubju ☐ ljubju ☐ čuju text normalno ☐ ne ljubju ☐ mnogo ne ljubju

Jest to proste i slične město do života, s žitelami, ktorih lica sut rovno znajemi kako cvěty v našem sadu.

Јест то прoсте и сличне мѣсто до живота, с жителами, которих лица сут ровно знајеми како цвѣты в нашем саду.

☐ mnogo ljubju ☐ ljubju ☐ čuju text normalno ☐ ne ljubju ☐ mnogo ne ljubju

To jest zatvoreny svět s nemnogo ljudimi, blisko ujednjenimi kako mravky v mravkovoj kupě, pčely v pčelniku, ovce v ovčej štalě, monaški v monastiru ili morjaki na korabu,

То јест затворены свѣт с немногo людьми, близко уједнѣними како мравкы в мравковoj купѣ, пчелы в пчелнику, овце в овчej шалѣ, монашки в мoнастиру или морјаки на корабу,

☐ mnogo ljubju ☐ ljubju ☐ čuju text normalno ☐ ne ljubju ☐ mnogo ne ljubju

kdě vsej znaje vsego i vse jest znane ot vsego, kdě vsej se interesuje v vsim i vsej može imati naděju, že někto se do njego interesuje.

кдѣ всеј знаје всего и все јест знане от всего, кдѣ всеј се интересује в всим и всеј може имати надѣју, же нѣкто се до њего интересује.

☐ mnogo ljubju ☐ ljubju ☐ čuju text normalno ☐ ne ljubju ☐ mnogo ne ljubju

Kako drago by bylo zanoriti se v to srdečne čuvstvo ljuvenija i neznamih potřeb, dvignuti se i byti prijatelami s těmi vsimi jedinstvenimi ljudimi okolo nas!

Како драго би било занорити се в то срдечне чувство лjuvenија и незнамих потрѣб, двинути се и бити пријателами с тѣми всими јединственими людьми околo нас!

☐ mnogo ljubju ☐ ljubju ☐ čuju text normalno ☐ ne ljubju ☐ mnogo ne ljubju

Příloha č. 4 – Výsledky dotazníku pro cílovou skupinu respondentů – dílčí výsledky (uveďeno v novoslověňštině)²⁷

VSI OTGOVORY - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov 82% točna razumivost (text "pivo")
70% subjektivna razumivost (text "info hotela")
60% estetičnost (text "naše sělo")

MUŽI - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
82% točna razumivost (text "pivo")
67% subjektivna razumivost (text "info hotela")
62% estetičnost (text "naše sělo")

ŽENY - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
82% točna razumivost (text "pivo")
72% subjektivna razumivost (text "info hotela")
59% estetičnost (text "naše sělo")

ABSOLVENT OSNOVNOJ ŠKOLY - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
63% točna razumivost (text "pivo")
56% subjektivna razumivost (text "info hotela")
56% estetičnost (text "naše sělo")

STUDENT SRĚDNOJ ŠKOLY - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
76% točna razumivost (text "pivo")
67% subjektivna razumivost (text "info hotela")
56% estetičnost (text "naše sělo")

ABSOLVENT SRĚDNOJ ŠKOLY - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
74% točna razumivost (text "pivo")
62% subjektivna razumivost (text "info hotela")
54% estetičnost (text "naše sělo")

STUDENT UNIVERZITY - SLOVĚŇSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
76% točna razumivost (text "pivo")
65% subjektivna razumivost (text "info hotela")
57% estetičnost (text "naše sělo")

²⁷ *Slovanská unie z. s.* [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na WWW:
<<http://slovane.org/index.php/projekty/172-docasni-rezultaty>>

ABSOLVENT UNIVERZITY - SLOVĚNSKA POPULACIJA, rezultat v rozměrah nasěljenija narodov
88% točna razumivost (text "pivo")
73% subjektivna razumivost (text "info hotela")
62% estetičnost (text "naše sělo")

RUSI (RUS), 75 odgovorov (9.1% iz vsih)
80% točna razumivost (text "pivo")
69% subjektivna razumivost (text "info hotela")
60% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

BĚLORUSI (BY), 2 odgovorov (0.2% iz vsih)
100% točna razumivost (text "pivo")
76% subjektivna razumivost (text "info hotela")
66% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

UKRAJINCI (UA), 11 odgovorov (1.3% iz vsih)
81% točna razumivost (text "pivo")
75% subjektivna razumivost (text "info hotela")
70% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

KARPATSKI RUSYNI (UA,SK,PL,SRB), 2 odgovorov (0.2% iz vsih)
86% točna razumivost (text "pivo")
69% subjektivna razumivost (text "info hotela")
59% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

POLJAKI (PL), 98 odgovorov (11.9% iz vsih)
83% točna razumivost (text "pivo")
63% subjektivna razumivost (text "info hotela")
58% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

LUŽIČSKI SRBI (D), 0 odgovorov (0.0% iz vsih)

- - -

ČEHI (CZ), 43 odgovorov (5.2% iz vsih)
93% točna razumivost (text "pivo")
74% subjektivna razumivost (text "info hotela")
51% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

SLOVAKI (SK), 67 odgovorov (8.1% iz vsih)
91% točna razumivost (text "pivo")
73% subjektivna razumivost (text "info hotela")
56% subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

8% hoče velikomoravsku glagolicu (okrugla forma iz IX veka)
8% hoče hrvatsku glagolicu (uglata forma iz XIV-XXI veka)

RUSI (RUS), 75 odgovorov (9.1% iz vsih), znajut:

42% українську мову (UA)
37% беларускую мову (BY)
26% српски језик (SRB)
21% język polski (PL)
21% български език (BG)
20% crnogorski jezik (MNE)
20% hrvatski jezik (HR)
19% русинський язык (UA,SK,PL,SRB)
18% český jazyk (CZ)
18% bosanski jezik (BiH)
17% македонски јазик (MK)
16% slovenčinu (SK)
15% lužyckoserbski/serbsce (D)
13% slovenščino (SLO)

BĚLORUSI (BY), 2 odgovorov (0.2% iz vsih), znajut:

75% język polski (PL)
75% русский язык (RUS)
75% українську мову (UA)
63% český jazyk (CZ)
50% slovenčinu (SK)
50% русинський язык (UA,SK,PL,SRB)
38% lužyckoserbski/serbsce (D)
25% српски језик (SRB)
25% македонски јазик (MK)
25% hrvatski jezik (HR)
25% crnogorski jezik (MNE)
25% български език (BG)
25% bosanski jezik (BiH)
13% slovenščino (SLO)

UKRAJINCI (UA), 11 odgovorov (1.3% iz vsih), znajut:

75% русский язык (RUS)
48% język polski (PL)
39% русинський язык (UA,SK,PL,SRB)
36% беларускую мову (BY)
30% slovenščino (SLO)
27% český jazyk (CZ)
20% hrvatski jezik (HR)

16% slovenčinu (SK)
14% српски језик (SRB)
11% български език (BG)
11% crnogorski jezik (MNE)
11% bosanski jezik (BiH)
7% lužyckoserbski/serbsce (D)
7% македонски јазик (МК)

KARPATSKI RUSYNI (UA,SK,PL,SRB), 2 odgovorov (0.2% iz vsih), znajut:

100% język polski (PL)
75% český jazyk (CZ)
63% slovenčinu (SK)
50% українську мову (UA)
50% lužyckoserbski/serbsce (D)
50% hrvatski jezik (HR)
38% русский язык (RUS)
38% беларускую мову (BY)
25% slovenščino (SLO)
25% српски језик (SRB)
13% български език (BG)
13% bosanski jezik (BiH)
13% crnogorski jezik (MNE)
13% македонски јазик (МК)

POLJAKI (PL), 98 odgovorov (11.9% iz vsih), znajut:

32% český jazyk (CZ)
31% русский язык (RUS)
29% slovenčinu (SK)
24% українську мову (UA)
21% русиньський язык (UA,SK,PL,SRB)
20% беларускую мову (BY)
17% hrvatski jezik (HR)
15% lužyckoserbski/serbsce (D)
15% slovenščino (SLO)
14% српски језик (SRB)
14% bosanski jezik (BiH)
13% crnogorski jezik (MNE)
12% български език (BG)
11% македонски јазик (МК)

LUŽIČSKI SRBI (D), 0 odgovorov (0.0% iz vsih), znajut:

- - -

ČEHI (CZ), 43 odgovorov (5.2% iz vsih), znajut:

76% slovenčinu (SK)

33% język polski (PL)
28% русский язык (RUS)
23% hrvatski jezik (HR)
22% slovenščino (SLO)
20% русиньскый язык (UA,SK,PL,SRB)
16% српски језик (SRB)
15% українську мову (UA)
15% bosanski jezik (BiH)
12% crnogorski jezik (MNE)
11% lužickoserbski/serbsce (D)
10% български език (BG)
8% беларускую мову (BY)
8% македонски јазик (MK)

SLOVAKI (SK), 67 odgovorov (8.1% iz vsih), znajut:

78% český jazyk (CZ)
36% język polski (PL)
26% русский язык (RUS)
26% hrvatski jezik (HR)
21% русиньскый язык (UA,SK,PL,SRB)
19% slovenščino (SLO)
17% lužickoserbski/serbsce (D)
15% српски језик (SRB)
13% bosanski jezik (BiH)
13% українську мову (UA)
10% crnogorski jezik (MNE)
8% български език (BG)
7% македонски јазик (MK)
7% беларускую мову (BY)

SLOVENI (SLO), 115 odgovorov (13.9% iz vsih), znajut:

68% hrvatski jezik (HR)
64% bosanski jezik (BiH)
62% српски језик (SRB)
56% crnogorski jezik (MNE)
27% македонски јазик (MK)
27% slovenčinu (SK)
24% český jazyk (CZ)
21% русский язык (RUS)
19% lužickoserbski/serbsce (D)
18% русиньскый язык (UA,SK,PL,SRB)
17% język polski (PL)
15% български език (BG)
12% українську мову (UA)
9% беларускую мову (BY)

HRVATI (HR), 127 odgovorov (15.4% iz vsih), znajut:

90% bosanski jezik (BiH)
90% српски језик (SRB)
88% crnogorski jezik (MNE)
52% македонски јазик (MK)
43% slovenščino (SLO)
37% български език (BG)
31% русский язык (RUS)
28% slovenčinu (SK)
26% český jazyk (CZ)
21% українську мову (UA)
21% русиньський язык (UA,SK,PL,SRB)
20% lužyckoserbski/serbsce (D)
20% język polski (PL)
19% беларускую мову (BY)

BOSNIAKI (BIH), 93 odgovorov (11.3% iz vsih), znajut:

97% српски језик (SRB)
96% hrvatski jezik (HR)
96% crnogorski jezik (MNE)
55% македонски јазик (MK)
42% slovenščino (SLO)
40% български език (BG)
36% русский язык (RUS)
26% slovenčinu (SK)
24% český jazyk (CZ)
23% українську мову (UA)
22% беларускую мову (BY)
22% русиньський язык (UA,SK,PL,SRB)
18% lužyckoserbski/serbsce (D)
18% język polski (PL)

SRBI (SRB), 223 odgovorov (27.0% iz vsih), znajut:

84% crnogorski jezik (MNE)
83% hrvatski jezik (HR)
83% bosanski jezik (BiH)
55% македонски јазик (MK)
39% български език (BG)
39% slovenščino (SLO)
37% русский язык (RUS)
25% slovenčinu (SK)
22% český jazyk (CZ)
21% беларускую мову (BY)
21% українську мову (UA)

20% русиньскый язык (UA,SK,PL,SRB)
17% język polski (PL)
15% lužyckoserbski/serbsce (D)

CRNOGORCI (MNE), 107 odgovorov (13.0% iz vsih), znajut:

97% српски језик (SRB)
93% bosanski jezik (BiH)
91% hrvatski jezik (HR)
56% македонски јазик (MK)
41% български език (BG)
39% slovenščino (SLO)
36% русский язык (RUS)
24% slovenčinu (SK)
23% українську мову (UA)
22% český jazyk (CZ)
21% русиньскый язык (UA,SK,PL,SRB)
21% беларускую мову (BY)
17% lužyckoserbski/serbsce (D)
17% język polski (PL)

MAKEDONCI (MK), 74 odgovorov (9.0% iz vsih), znajut:

73% српски језик (SRB)
71% български език (BG)
70% crnogorski jezik (MNE)
69% hrvatski jezik (HR)
68% bosanski jezik (BiH)
35% slovenščino (SLO)
33% русский язык (RUS)
23% lužyckoserbski/serbsce (D)
22% slovenčinu (SK)
22% українську мову (UA)
21% беларускую мову (BY)
20% русиньскый язык (UA,SK,PL,SRB)
19% český jazyk (CZ)
16% język polski (PL)

BULGARI (BG), 76 odgovorov (9.2% iz vsih), znajut:

74% македонски јазик (MK)
48% српски језик (SRB)
42% русский язык (RUS)
38% crnogorski jezik (MNE)
35% hrvatski jezik (HR)
32% bosanski jezik (BiH)
25% lužyckoserbski/serbsce (D)
22% slovenščino (SLO)

21% українську мову (UA)
20% slovenčinu (SK)
19% беларускую мову (BY)
17% русинський язык (UA,SK,PL,SRB)
16% język polski (PL)
15% český jazyk (CZ)

OBJASNJENIJE

točna razumivost (text "pivo")

100% 7 dobrih slov iz vsih 7 slov v testu
86% 6 dobrih slov iz vsih 7 slov v testu
71% 5 dobrih slov iz vsih 7 slov v testu
57% 4 dobrih slov iz vsih 7 slov v testu
43% 3 dobrih slov iz vsih 7 slov v testu
29% 2 dobra slova iz vsih 7 slov v testu
14% 1 dobre slovo iz vsih 7 slov v testu
0% 0 dobrih slov iz vsih 7 slov v testu

subjektivna razumivost (text "info hotela")

100% 1 kako moj rodny jezyk
75% 2 bez problemov
50% 3 dobro
25% 4 slabo
0% 5 ne razuměju

subjektivna estetičnost (text "naše sělo")

100% 1 mnogo ljubju
75% 2 ljubju
50% 3 čuju text normalno
25% 4 ne ljubju
0% 5 mnogo ne ljubju

znaniye narodnih slověnskih jezykov

100% 1 moj rodny jezyk
75% 2 bez problemov
50% 3 dobro
25% 4 slabo
0% 5 ne razuměju